N°. 554.

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . » 5.50.

WOENSDAG 7 MAART.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet, Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.
Van één tot zes regels. . . . . [illegible]
Voor elken regel meer. . . . . . . [illegible]
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegel regt daaronder begrepen.

Nikolaas I Pawlowitsch, Keizer aller Russen.

II.

Wij hebben [illegible] het karakter van den man geschetst, wiens naam thans nog op aller lippen is. Werpen wij heden een vlugtigen blik op de regeringsdaden en de staatkunde van den Vorst, die zijn land in zoo zorgelijke omstandigheden achterlaat.

In de laatste levensjaren van Keizer Alexander waren de zaden eener revolutie in Rusland gelegd, die op het punt stond van uit te barsten, toen hij te Tanggarog (Mei 1825) overleed. Algemeen geloofde men toen nog, dat Konstantijn, die op dat tijdstip zich in Polen bevond, Keizer zou worden. Na den dood zijns broeders had Nikolaas een onderhoud met zijne moeder, waarvan 't onderwerp steeds geheim gebleven is, waarna hij zich naar het paleis van den Senaat begaf, om er zijn broeder te huldigen. De Rijksraad verzette zich echter daartegen en bragt een testament van Keizer Alexander te voorschijn, waarin men een brief vond van Konstantijn van 26 (14) Jan. 1822, inhoudende zijn verzoek om afstand te doen van den troon, en de aanneming daarvan door den Keizer op 14 (2) Febr. van dat jaar, benevens een decreet van 16 (28) Aug. 1828, uit Zarskoe-Selo gedagteekend, waarbij Nikolaas tot zijn opvolger werd benoemd.

En echter bleef Nikolaas gedurende drie weken hardnekkig weigeren, de kroon te aanvaarden, en eerst nadat Konstantijn stellig verklaard had, dat hij bleef bij zijn besluit, om den troon niet te beklimmen, aanvaardde Nikolaas, 21 dagen na den dood van Alexander, de regering, terwijl hij, in strijd met al het vroeger voorgevallene, den 19 November (1 Dec.) 1825, den dag van het overlijden zijns broeders, als het begin zijner regering aangaf. Was zijne weigering slechts eene komedie geweest? Niemand zal het wagen dit te beslissen; maar door de weifelende gedragslijn, in deze eerste, moeijelijke dagen gevolgd, had de nieuwe Vorst de zaden van revolutie, die reeds gestrooid waren, zeer in de hand gewerkt.

Op den 24 Dec. kondigde Nikolaas, bij proclamatie, zijne troonsbestijging aan. Hij werd den 3 Sept. (22 Aug.) 1826, te Moskou, en eerst den 24 (12) Aug. 1829, te Warschau gekroond. De Keizer beklom den troon, wetende, dat zijne eerste regeringsdaad een strijd op leven en dood tegen eene zamenzwering zou zijn. Wel waren bevelen afgezonden tot gevangenneming van Pestel en anderen; maar met ieder oogenblik kon de opstand in Klein-Rusland ontbranden, en reeds den 25 Dec. brak de groote militaire omwenteling te Petersburg uit. Partijdig en onvolledig zijn de geschiedverhalen omtrent dat feit; men heeft Nikolaas te dier zake van lafhartigheid beschuldigd, maar zijn geheel volgend leven kwam tegen die beschuldiging op. Het is niet te ontkennen dat op dien dag het lot van Nikolaas en van Rusland op het spel stond; manmoedig en wreed smoorde hij dien opstand in het bloed van vele schuldigen, misschien wel van menigen onschuldige. Rood ging alzoo de zon van zijne regering op, en even bloedrood neigde zij ter kimme; duizenden zijn gevallen door en voor den Keizer. Gestrengheid was echter steeds het kenmerk zijner regering, en in plaats van het quasi-liberale despotisme van Alexander, trachtte Nikolaas eene Aziatische alleenheersching in te stellen.

Het eerste jaar zijner regering werd bewogen door gebeurtenissen, die in belangrijkheid niet behoeven te wijken voor die van het tegenwoordige tijdstip.

De oorlog barstte weldra uit tusschen Rusland en Persie, en eene nieuwe provincie werd aan het kolossale Noordsche Rijk toegevoegd. De opstand in Griekenland, waartoe de staatkunde van Alexander heimelijk had bijgedragen, strekte om den Russischen invloed in het Oosten uit te breiden, en in 1828 ontstond er oorlog tusschen den jeugdigen Keizer en de Verhevene Porte.

In den loop van dezen laatsten oorlog ondervond de Keizer telken male, dat hij geen militair talent bezat, aan het hoofd zijner legers, en hij verscheen later nimmer op het oorlogsveld; een gedeelte van zijne loopbaan [illegible] aan de militaire administratie en aan de uitbreiding en ontwikkeling der magt van zijn Rijk.

Maar welke ook zijne voornemens tegen de Oostersche Rijken, in de eerste jaren zijner regering, waren: zij werden verijdeld en zijne staatkunde veranderde in 20 jaren geheel van karakter, ten gevolge der Fransche omwenteling van 1830.

Van dat oogenblik af was het tegen de vrije regeringen van het Westen, dat Keizer Nikolaas zijne krachten rigtte. Hij sloot een verbond met Oostenrijk en Pruissen in dier voege, dat die Staten voortgingen tolpligtigen van zijn Rijk en vassalen zijner staatkunde te zijn. Hij had voornamelijk het oog gevestigd op de constitutionnele monarchie van Frankrijk. Hij trachtte met Engeland op goeden voet te blijven, en men weet, dat hij altijd van meening was, dat eene vredebreuk met dit land, vooral indien het zich met Frankrijk verbond, noodlottig zou zijn voor Rusland en voor den voorspoed zijner regering.

Hij leefde lang genoeg, om zijne voorzegging aan den toets der waarheid te kunnen onderwerpen, zonder de voorzigtigheid te bezitten, om de gevolgen te voorkomen. Van 1830 tot 1840 was zijn invloed op de aangelegenheden van Europa noch krachtig noch regtstreeks. In 1831 dempte hij zonder moeite den hevigen opstand in Polen, welke hem de Westersche provinciën had kunnen ontnemen, later in zijn Rijk ingelijfd.

In 1832 gelukte het hem een Russisch leger bij den Bosphorus op de been te brengen, en hij rukte het verdrag van Senkiar Skelessi uit de zwakke handen van Sultan Mahmoud. Gedurende zijne regering werden de heimelijke bemoeijingen van Rusland op Turksch grondgebied steeds voortgezet, tot dat in 1853 de catastrophe plaats had, welke geheel Europa sedert twee jaren in beweging brengt.

Toen in 1848 de schudding der troonen ontstond, welke de helft der gekroonde hoofden van Europa deed wankelen, bood Nikolaas alleen aan dien schok weêrstand. Hij zocht geen voorwendsel om zich met de aangelegenheden van andere Staten te bemoeijen, ofschoon zijn hulp niet weigerende, wanneer die gevraagd werd. Hij trok geen onregtmatig voordeel van de wanorde in andere landen, en zijne raadgevingen waren bij voortduring zeer ten gunste van de zaak der orde en van den vrede. Het gedrag van Keizer Nikclaas, gedurende de gedenkwaardige jaren van 1848—1851, verhief hem hooger dan ooit; hij werd beschouwd als een der verstandigste en meest magtige Souvereinen van Europa, en ook zij, die weerzin in zijne despotische regering hadden, konden zijne gematigdheid en opregte vredesgezindheid niet ontkennen.

In den aanvang van zijne regering was er sprake van groote hervormingen, maar deze zijn nimmer tot stand gekomen; er werden slechts partiële verbeteringen ingevoerd. Van den beginne af was zijn stelsel *de militaire heerschappij*. In 1846 werd een Russisch Wetboek uit de verwarde en tallooze ukazen opgesteld; maar niet zonder dat verschillende reglementen (vooral in Polen en in de Oostzee-provincien), die den Keizerlijken wil konden beperken, willekeurig en in strijd met gedane beloften werden vernietigd. Onmiskenbaar echter trachtte Nikolaas zijn bestuur in den beginne op wettelijke grondslagen te vestigen, maar hierbij dreef spoedig het echt Russische karakter boven, dat meer op den vorm dan op het wezen let. Nikolaas heeft wel iets voor den boerenstand *willen* doen; er werden wel eenige maatregelen tot opheffing uit den staat van lijfeigenschap genomen, maar latere maatregelen deden de eersten weder te niet en deden de hervorming nietsbeduidend en krachteloos zijn. Te vergeefs poogde Nikolaas eene geheime politie of liever inquisitie onder alle klassen in Rusland en in hare vertakkingen over geheel Europa op te rigten; zij vermogt niets tegen de zedelijke verdorvenheid der Russische ambtenaren, waarvan zoo vele treffende blijken bestaan. Wij wijzen slechts op twee feiten: de verduistering van zoo vele goederen uit het Departement van Marine te Kroonstadt, terwijl in den nacht na de ontdekking daarvan [illegible]; het andere feit [illegible]; wij bedoelen de ontdekking, op welke bedriegelijke wijze de vestingwerken van Bomarsund werden gebouwd. Nikolaas beschouwde de politie als eene werkelijke kracht en verwisselde verandering van vormen met *hervorming*, uiterlijke orde met *organisatie*. Het absolutisme was zijn grondregel, misschien niet uit bloot egoïsme; maar hij wilde orde in alles en overal en hij verwarde die met *eene geregelde ontwikkeling van levenselementen*. Hij zeide de alleenheersching en de republiek te begrijpen; maar de getemperde monarchie, het kenmerk van de ontwikkeling van den menschelijken geest, was in zijn oog een onbestaanbaar, uit twee steeds tegen elkander strijdvoerende elementen zamengesteld beginsel. De groote feil, de oorzaak van al zijne dwalingen, bestond in *geheele miskenning van den geest des tijds.*

Nikolaas heeft veel voor zijn leger gedaan, maar bitter weinig voor de intellectuële ontwikkeling zijner soldaten. Het leger was altijd zijn steunpunt voor zijne binnen- en buitenlandsche staatkunde: *„de militaire overheersching*; maar al deed hij veel voor de stoffelijke verbetering van het lot zijner legerscharen, toch drukte op hen de looden hand en werd alleen de stoffelijke mensch in het oog gehouden.

Al vormen de Russische troepen een geducht en een goed leger, toch mist het die zedelijke kracht, waardoor alleen een leger op den duur een steun voor den Staat kan zijn. Wij hebben het gezien; overal waar de Russische troepen in aanraking kwamen met krijgsbenden wier zedelijke kracht grooter was, daar werden zij steeds geslagen. Nergens, noch voor Silistria, noch aan de Alma, noch bij Balaklava, noch bij Inkermann konden zij, zelfs met groote overmagt, de Fransche of Engelsche krijgslieden weêrstaan. En toch zijn de Russen dapper en goed geoefend; maar zij missen de zedelijke kracht, die de Westersche stammen in hunne beschaving en intellectuele ontwikkeling, de Turken onzer dagen in hunne vaderlandsliefde en meerdere aanraking met het Westen dan de Russen bezitten.

Met de zucht tot het absolutisme van Keizer Nicolaas, en in verband met zijne staatkunde tegenover het buitenland stond zijne orthodoxie. Hij trachtte bij den Rus het denkbeeld ingang te doen vinden, *dat hij een door God gezonden Vorst was.* Daarom moest hij trachten de onbeperkte heerschappij over de belijders van alle kerkgenootschappen in zijn Rijk te verkrijgen. Daarom werden de Luthersche Lethen en Esthen vervolgd; daarom werden de belijders van alle andere gezindten als ongeloovigen op zijde geschoven; daarom stond hij aan het hoofd der kerk van zijn Rijk; daarom werden de Joden in Polen zoo bitter vervolgd, omdat hij was en wilde zijn het opperhoofd van de *eenige orthodoxe Christelijke kerk.* En Keizer Nicolaas wist zijn doel in Rusland grootendeels te bereiken. De Rus, vooral in de mindere standen, zag in hem wat hij wilde dat men in hem zou zien: uitverkoren Vorst en heer der Kerk; men vindt dan ook te Petersburg geen huis, waar niet zijne beeldtenis hangt.

Eindelijk maakte Keizer Nikolaas dezelfde orthodoxie cijnsbaar aan zijne volstandige zucht, om meester van Turkije te worden, en den invloed zijner politiek overwegend in Europa te doen worden. Wat in 1832 was verijdeld werd in 1853 op nieuw beproefd. Men herinnert zich nog levendig, met welke eischen prins Mensjikoff, twee jaren geleden, te Konstantinopel is opgetreden.

Keizer Nikolaas wilde èn de magt, die het wereldlijk èn het geestelijk gezag hem kon geven, gebruiken tot vestiging van een looden absolutisme tot overvleugeling van den invloed der Westersche vrijheid en beschaving. De eisch naar de geestelijke opperheerschappij in Turkeije sto[illegible] naauw in verband tot het plan, om de staatku[illegible] voorvaderen voort te zetten, daardoor

toch kon hij meester worden van Konstantinopel en eindelijk de plannen van alle Russische staatslieden, sedert Peter den Groote verwezenlijken. Door het bezit van Konstantinopel zou hij tevens meester worden van Azie, aan Engelands magt een gevoeligen slag kunnen toebrengen, en zijne vloten door de Middellandsche Zee naar alle punten van Europa zenden. Daarom is de strijd, die thans gevoerd wordt, voor Engeland voornamelijk eene levensquaestie.

Had Keizer Nikolaas hooger begrip opgevat van den letterlijken zin van het testament van Peter I, had hij met de kracht, die in hem lag, Rusland trachten te ontwikkelen en te beschaven, dan ware zijn land geworden, hetgeen het had kunnen zijn: de bemiddelaar tusschen Europa en Azie. Hij verwaarloosde echter de eerste voorwaarde ter bereiking van dat doel: hij ontzegde aan zijn volk verstandelijke vrijheid en de mogelijkheid tot eigene beschaving. Daardoor werd Rusland niet de bemiddelaar, maar de *scheidsmuur* tusschen Europa en Azie, die verbroken moet worden. Daarom was de veroveringsstaatkunde van Keizer Nikolaas onverantwoordelijk; daarom had Europa regt, er met kracht tegen op te komen. Wij zeggen het een kundig schrijver na: „Ruslands overstrooming van Azie, zoowel als van „Europa, zou slechts over alle kiemen, bloesems en „vruchten eene looden aardkorst leggen; want die staat„kunde strekt, door ruw geweld en door fijn gesponnen „intrigues, om elke levensvonk uit te dooven onder „den looden scepter van het Czarismus."

Geen wonder dus dat vele misrekeningen, vele verijdelde pogingen het gemoed verbitterden van den man, die thans niet meer is. Hij, die nooit terugdeinsde, de vorst met het stalen karakter, ging in de laatste jaren geheel ter neder gebogen. Hij zag, doch te laat om te keeren of om te herstellen wat bedorven was, de gevolgen zijner miskenning van den geest des tijds in. Het beschaafde Europa werd plotseling wakker geschud door de zending van prins Menchikoff naar Konstantinopel; het overzag plotseling de geheele strekking der geslepen Russische politiek, van den geheelen levensarbeid van Keizer Nikolaas en het snelde te wapen om zich te verdedigen.

Het is te midden van dien grootschen strijd tusschen beschaving en ruwheid, tusschen vrijheid en geweld, dat Keizer Nikolaas plotseling voor den troon des Allerhoogste werd opgeroepen. Hij laat een volk achter, waarvan de zedelijke kracht is uitgedoofd, zonder dat het te bepalen is, of er niet eene eeuw van een verlicht bestuur noodig zal zijn, om die levensvonk weder te doen opflikkeren. Hij laat een volk achter, dat zelfs de vrijheid niet heeft zijne tranen te doen stroomen over de wonden, die het, tot in de diepste ingewanden, geslagen is; het land gedeeltelijk door den vijand bezet; den handel gestremd; het brandpunt zijner magt tegenover Turkije, Sebastopol, eenerzijds, en tegenover de kleine noordsche rijken, Bomarsund gevaarlijk bedreigd of vernield; Ruslands finantien zoo niet reeds uitgeput dan toch zwaar geschokt en geheel Europa gewapend en gewaarschuwd voor de binnen- en buitenlandsche staatkunde zijner opvolgers.

Zietdaar het werk van Nikolaas I; zietdaar de gevolgen eener staatkunde, die trachtte alle levensvonken bij eene natie uit te dooven. Indien Nikolaas even standvastig, even consequent de krachten van zijn genie had gewijd aan de beschaving en verlichting van zijn volk, dan ware zijn naam in Rusland en Europa een zegen geweest. Thans staat zijne regering in de jaarboeken der geschiedenis opgeteekend; maar wat het oordeel ook zij: de liefde en de vrijheid voegen er geen enkel woord tot verzachting bij.

Mogt zijn zoon en opvolger uit de geschiedenis van de regering zijns vaders de groote les putten, die er in gelegen is, dan zal een nieuw en niet min belangrijk tijdperk in de geschiedenis der wereld aanbreken en de zon, die bij de troonsbeklimming en den dood van Nikolaas I bloedrood op- en onderging, zal dan als eene heilzon voor den nieuwen vorst, voor Europa en voor Rusland weder opgaan.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Het behoeft wel niet gezegd te worden dat de groote gebeurtenis, welke zoo onverwacht te St. Petersburg plaats had het onderwerp is, waarmede men zich in de staatkundige wereld algemeen bezig houdt.

Wij meenen ons voorals nog te moeten onthouden van alle gevolgtrekkingen ten aanzien der troonsbestijging van Alexander II met betrekking tot den tegenwoordigen oorlog. De eerste indruk was, men weet het, dat de vrede daaruit zou ontstaan. Men ging echter daarmede wat te ver en te snel. Thans zijn de verwachtingen niet zóó hoog gespannen; men bepaalt zich er bij om in deze gebeurtenis een kans te meer tot den vrede te zien; dat is ook meer waarheid. Evenwel zeggen sommige personen reeds dat men uit deze gebeurtenis niet te veel hoop op vrede moet putten. Dat is echter weder overdreven. Men moet zich, in afwachting der gebeurtenissen, tusschen beide uitersten houden.

De pessimisten meenden hun beweren te kunnen steunen op een manifest van den nieuwen Keizer waarvan zij een kort verslag door den telegraaf zeggen ontvangen te hebben.

In dat manifest zou Alexander II verklaren, dat hij met eerbied zal volgen de groote staatkunde van zijn vader, waaraan hij sedert eenige jaren innig verknocht was. Dit zou dus geen verandering van stelsel zijn, en daaruit leidde men af, dat de vraag van vrede of oorlog onaangeroerd zou blijven en dat het altijd Weenen was, waar men tot eene oplossing zou moeten geraken.

Wij moeten in de eerste plaats opmerken, dat wij aan de echtheid van dit stuk geen geloof hechten; indien de geest van het manifest des Keizers reeds bekend was, dan zou de telegraaf daarvan voorzeker reeds mededeeling gedaan hebben. En aangenomen dat het manifest echt is dan komt het ons voor, dat Keizer Alexander II niet geheel anders kan spreken. Men kan toch niet verwachten, dat hij der Russische natie zou verklaren, dat hij de handelingen en het gedrag van zijn vader afkeurt, ofschoon de *Köl. Zeitung* stellig verklaart, dat de nieuwe Keizer den oorlog zeer afkeurt.

Wij hebben gister reeds medegedeeld, dat de Keizer van Oostenrijk bij dagorder de onbaatzuchtige diensten door Keizer Nicolaas in moeijelijke tijden bewezen erkend heeft, met bevel, dat het Oostenrijksch regement kurassiers, Keizer Nicolaas, dien naam altijd zal blijven behouden.

Dit manifest van den jeugdigen Keizer is niet van belang ontbloot.

In eene telegrafische depêche uit Weenen wordt bevestigd, dat de onderhandelingen op de tegenwoordige grondslagen zullen worden voortgezet.

De Keizerin is gister ten 3 ure van eene prinses bevallen.

Omtrent de reis van Keizer Napoleon naar de Krim steeds dezelfde onzekerheid. Men vermoedt dat lord Clarendon vele pogingen bij Z. M. zou hebben aangewend om hem van zijn reisplan te doen afzien; doch tot dusverre is daaromtrent niets officieels bekend geworden. Een manifest aan de troepen kan alles ophelderen.

Lord John Russell is herkozen tot lid van het parlement.

Het was den 1sten Maart, dat de Sardinische Senaat een aanvang maakte met de beraadslagingen over het alliantie-tractaat met de Westersche mogendheden, waarvan eene telegrafische depêche ons reeds de aanneming heeft bekend gemaakt. De meerderheid ten voordeele van het tractaat was 63 stemmen tegen 27. De kamer van afgevaardigden zette op den 1sten Maart de discussien over de kloosters verder voort. Men weet reeds door middel van den telegraaf, dat ook dit ontwerp met de groote meerderheid van 116 tegen 36 stemmen is aangenomen, hetgeen aan de beraadslagingen over de artikelen alle belangrijkheid ontneemt.

Den 4den Maart zijn de ratificatien tusschen Sardinie en de Westersche mogendheden uitgewisseld.

Het officiële dagblad van Turin behelst een koninklijk manifest, waarbij de oorlog aan Rusland verklaard en het verwijt van ondankbaarheid van zich afgeworpen wordt. Sardinie wordt daarin gezegd, heeft den oorlog begonnen tot bescherming der belangen van Europa. Russische eigendommen zullen alle beschermd worden en aan de Russische schepen is een uitstel toegestaan.

De Wurtemburgsche rijksdag heeft met 71 tegen 14 het crediet van 3 millioen toegestaan door de regering aangevraagd tot dekking der oorlogskosten; zich tevens met meerderheid van stemmen verklarende voor eene meer naauwe vereeniging met Oostenrijk.

De regering uitgenoodigd zijnde hare inzigten te doen kennen bepaalde zich bij de verklaring, dat de vereeniging van Duitschland en het herstel van den vrede haar wenschelijk voorkomt. De Kamer vond deze verklaring niet voldoende en nam met groote meerderheid een voorstel aan strekkende om te verklaren, dat de Kamer in de tegenwoordige omstandigheden de nationale belangen niet genoeg gewaarborgd acht door eene gewapende onzijdigheid, en dat zij van meening is, dat eene adhaesie aan de door Oostenrijk gevolgde staatkunde noodzakelijk is.

Te Napels was sedert eenige tijd sprake van de vervanging van generaal Filangeri, prins van Sotriano, in zijne hooge betrekking van luitenant des Konings. Volgens sommigen zou de heer Filangeri vrijwillig zijn ontslag genomen hebben en volgens anderen tengevolge der ongenade van den prins-generaal.

Brieven uit Napels melden, dat het feit zeker is. De laatste lezing zou de ware zijn. Niet alleen dat prins Sotriano ontslagen zou worden uit zijne betrekking van luitenant-generaal des Konings; maar ook zou hij op wachtgeld gesteld worden, als luitenant-generaal. Dit dubbel besluit zou in den ministerraad genomen zijn. Prins d'Ischitella alleen zou van een tegenovergesteld gevoelen geweest zijn, onder betuiging zijner oprecte vriendschap voor zijn ouden wapenbroeder.

Men schrijft uit Berlijn dat aldaar eene depêche uit St. Petersburg is ontvangen, volgens welke de Czaar Alexander de volmagt aan prins Gortschakoff verleend, vernieuwd heeft.

De berigten ons door den telegraaf medegedeeld ontnemen aan de beraadslagingen der Spaansche Cortes omtrent de godsdienstige quaestie het grootste gedeelte van hare belangrijkheid.

Omtrent eene redevoering van den heer Goendinez de Paz verdient wel een enkel woord gezegd te worden: dit was eene redevoering, welke de vergadering, wel eenig licht had kunnen geven zoo zij dit verlangd had. Maar de godsdienstige quaestie was beslist alvorens regt besproken te zijn.

Eene officiële depêche uit Cadix dragende de dagteekening van 4 dezer meldt, dat op Cuba eene zamenzwering ontdekt is met het doel om den generaal Concha te vermoorden en een inval van de vrijbuiters te bevorderen. Er hebben een aantal arrestatien plaats gehad. Een schip van de Vereenigde Staten met ammunitie geladen, was in beslag genomen.

Eene depêche uit Kopenhagen die nog onduidelijk was, deelde eenige dagen geleden, eene stemming van de Tweede Kamer van Denemarken mede, betrekkelijk de Grondwet. Wij hebben thans deswege juistere inlichtingen ontvangen. Het gold het wets-ontwerp, waarbij de Grondwet van 1849 in eenige opzigten wordt gewijzigd, daar het kabinet ten gevolge van het ontslag van het vorig kabinet, en der laatste verkiezingen had ingetrokken, de constitutie den 26 Julij jl. door den Koning geoctroijeerd.

Het wets-ontwerp tot wijziging van het charte van 1849 werd in eene der laatste zittingen van de Tweede Kamer met 87 tegen 7 stemmen aangenomen. Het werd onmiddellijk naar de Tweede Kamer gezonden, die de beraadslagingen deswege aangevangen heeft, en het ontwerp voorzeker op gelijke wijze ontvangen zal. Daarna zal slechts overblijven de derde en laatste proef van goedkeuring door een buitengewonen rijksdag, opdat volgens de bepaling van art. 101 der grondwet van 1849, het door de Kamer aangenomen en door den Koning goedgekeurde ontwerp wet van staat worde. Dientengevolge zullen de algemeene verkiezingen na de sluiting van de zittingen plaats hebben.

Gelijk wij gister mededeelden is de heer Henri de Brouckère bij den Koning van Belgie ter paleis te Brussel ontvangen. Het onderhoud schijnt lang geduurd te hebben, en indien wij wel onderrigt zijn dan is die heer bij zijne weigering blijven volharden en heeft hij tevens afgezien van de hem opgedragen taak om een nieuw kabinet met eenige der tegenwoordige ministers zamen te stellen.

Wij meenen hierbij te kunnen voegen, dat tengevolge dier weigering van den heer de Brouckère, een der voornaamste leden van de liberale fractie, bij den Koning zal ontboden worden.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Zitting van Dingsdag, 6 Maart.

Aan de orde is de voortzetting der discussie over het wetsontwerp tot *regeling van het regt van vereeniging en vergadering* en wel, in de eerste plaats, over art. 5.

De heer Thorbecke wenscht zooveel mogelijk tot aanneming van een ontwerp tot uitvoering van art. 10 der Grondwet mede te werken. Hij gelooft dit ten aanzien van dit ontwerp, behoudens eenige verandering, te kunnen doen. Hij meent dat het met die verandering een volledig ontwerp zal kunnen worden, zoo als art. 10 der Grondwet dit vordert. Omtrent dat artikel plaatst hij twee stellingen voorop; 1o. art. 10 der Grondwet bedoelt, zijn bedunkens, uitsluitend staatsregterlijke regeling. Hij zegt niet, dat het alleen politieke vereenigingen betreft. Neen! het artikel omvat wel alle vereenigingen, maar de taak bij art. 10 opgedragen, is een publiek regterlijke regeling. Hij staaft dat gevoelen uit het rapport der commissie over de grondwets-herziening. De Minister heeft wel gezegd, dat de regeling van art. 10 omvatten kan al wat nopens vereenigingen in andere wetten verspreid is, maar Spr. kan niet toegeven, dat die wijze van codificatie de ware is. Art. 10 heeft dergelijke verwarring van taak en van magt niet gewild. De algemeene wet moet de zaak regelen en de overige wetten, die daarmede niet in harmonie zijn, moeten naar de leest der organieke wet worden herzien. 2o. Zijne tweede stelling is, dat de bezwaren tegen de artt. 5—10 uitsluitend betreffen de civiele eigenschap van zedelijke ligchamen. De heer Godefroi heeft opgemerkt, dat de oprigting van een zedelijk ligchaam de uitoefening is van het regt van vereeniging en eene regeling der betrekking van vereeniging tot den Staat.

Spr. oordeelt, dat tusschen het een en ander een groot verschil bestaat, maar hij kan ook niet inzien, dat de civiele eigenschap van een zedelijk ligchaam iets gemeens heeft met het staatsregt, tenzij men het neme in dien ruimen omvang, dat men het burgerlijk regt in het staatsregt oplosse en geene onderscheiding hoegenaamd make. Men moet zelfs in het staatsregt den staat en de gemeenten beschouwen loco privati, ontdaan van al wat den Staat als zoodanig jure publici betreft. Hetzelfde lid, de heer Godefroi, heeft gezegd, welk onderscheid er ook zij, waarom moet deze gelegenheid worden voorbijgegaan, om eene nuttige regeling tot stand te brengen? Men moest nu de gelegenheid waarnemen. Spr. vraagt, of hier eene *geschikte* gelegenheid bestaat; want om de gelegenheid te vinden dat kan niet veel nut aanbrengen. Op die wijs toch kan men groote verwarring in de wetgeving stichten. Hij moet toch wenschen, dat, wat ongelijksoortig is, uit elkander worde gehouden.

Maar bovendien, al kon men er toe komen, om deze regeling goed te keuren, dan vraagt hij, waarom zij niet in het Burgerlijk Wetboek gebragt wordt; welk bezwaar bestaat daar tegen? Maar, al kon hij ook aannemen, dat zij hier doelmatig ware, dan nog moet die regeling afdoende en doeltreffende zijn. En nu tot de zaak zelve komende, schijnt hem deze regeling toe niet voldoende en doeltreffende te zijn. Het is blijkbaar, dat de Minister van Justitie eene doodelijke vete tegen de zedelijke ligchamen heeft, en, als het ware, daartegen een kruistogt heeft geopend; miskennende daarbij de maatschappelijke behoefte, waarin van ouds zedelijke ligchamen bestemd waren te voorzien.

Wat is het karakter van zedelijke ligchamen? Ook bij andere vereenigingen treft men persoonseenheid aan. Maar bij het zedelijk ligchaam komt er eenheid van het goed, afgescheiden van den persoon. Er is, en dit is het verschil, eene scheiding tusschen vermogen van de gemeenschap en het bijzonder vermogen der leden. Dat is geheel overeenkomstig den historischen oorsprong der zedelijke ligchamen. Hij herinnert daarbij aan de Romeinsche wetgeving, waar, buiten de gewone sociétés ook waren de zedelijke ligchamen. Het doel was om groote en grootsche zaken tot stand te brengen, en dat kon niet zonder zedelijke ligchamen, waar het vermogen der vereenigingen afgescheiden is van het particulier vermogen der leden. Hoe zou ooit iets groots tot stand hebben kunnen gebragt worden, of in het vervolg komen, bij het bestaan van art. 11 van dit ontwerp, volgens hetwelk vereenigingen, niet als regtspersonen, volgens deze wet ingesteld of erkend, als zoodanig geene burgerlijke handelingen kunnen aangaan. Buitendien is hem dit artikel, in verband tot de burgerlijke maatschap, niet zoo duidelijk en vreest hij voor verwikkeling, want het doel van den Minister, is duidelijk om de zedelijke ligchamen geheel uit onze Maatschappij te verbannen. Spr. treedt daarop in beschouwingen over het Fransche regt, waar de oprigting van zedelijke ligchamen wordt bemoeijelijkt. Welnu in Belgie bestaat het Fransche regt en het land is van kloosters overdekt. Hij is geen vriend van de kloosters maar van de vrijheid, en dan gelooft hij, dat, als er misbruik van de vrijheid kan worden gemaakt; de reactie, die er zich tegen in de Maatschappij zal vertoonen, dit veel meer zal verhinderen dan eene beperkende wet, eene wet bovendien (en ziedaar nog het groote bezwaar), die langs een anderen weg toch tot dezelfde misbruiken kan leiden. Hetgeen men niet zal kunnen doen, bij wijze van *zedelijk ligchaam*, zal men doen bij wijze van stichtingen, fundatien en daarover bepaalt deze wet niets, en kan dit ook niet doen. Zoo doende zal het zedelijk ligchaam zich achter de stichting verschuilen. Men zal op de stichtingen overbrengen hetgeen men bij de oprigting van het zedelijk ligchaam niet zal kunnen doen. De Minister heeft ons, zegt Spr., al de gruwelen van de zedelijke ligchamen opgesomd, hij heeft een oorlog tegen de zedelijke ligchamen gevoerd; hij wil ze niet dulden. En welk is nu het middel om dit alles tegen te gaan? De erkenning. Welnu zal dat de nadeelen wegnemen? Zullen nu door die erkenning de bezwaren door den Min. aangevoerd, uit den weg worden geruimd? En de erkenning zelve zal in ons land in de meeste gevallen niet kunnen worden geweigerd, zoolang de corporatie geen verboden vereeniging is.

Zijne slotsom is, dat de conclusie van den Minister niet beantwoordt aan de praemissen der wet. Hij verlangt eene *volledige* regeling en die is hier niet. Hij ziet in het voorgedragen stelsel geen ander gevolg, dan dat men wetsontduiking en zedeloosheid in de hand zal werken. Hij wenscht artt. 5—14 te doen vervallen; dan houdt men eene wet over, die, vergeleken met art. 10, behoudens eenige kleine wijzigingen op de slotartikelen, goed en volledig is.

De MIN. v. JUST. beantwoordt den Spr. Hij kent het onderwerp te goed, om niet dadelijk elken aanval te kunnen afweren. Vooropgezet de Min. dat art. 1 zoo ruim en mild is geredigeerd, wegens de beperkende bepaling in art. 5 en dat er derhalve geen gedachte *kan* zijn, om laatstgenoemd art. weg te nemen; want dan zoude, tot op de nadere regeling in afzonderlijke wet, de oprigting van elke vereeniging volkomen vrij en zonder banden zijn. Over het punt betrekkelijk de zin en strekking van art. 10 der Grondwet zal de Min. niet uitweiden; want de strijd zou niet eindigen, en bovendien de vorige Spr. had zelf beaamd, dat het niet zeker was uitgemaakt, wat al of niet tot het staatsregterlijk gebied behoort. Ten aanzien van de tweede stelling des vorigen Spr. betoogt de Min. dat de regeling der zedelijke ligchamen inderdaad tot het staatsregterlijk gebied zou behooren; de verhouding van de vereeniging tot den staat bevindt zich juist op het terrein van het Staatsregt. Uit het eigen betoog des vorigen Spr., omtrent den oorsprong der zedelijke ligchamen, neemt de Min. aanleiding om zijne meening te staven; het is uit den [illegible] stand van te zijn magt, van te hebben magt, dat, naar des Ministers oordeel, het denkbeeld zou zijn ontstaan, [illegible] de Staat, dat de gemeente zijn zedelijke ligchamen; [illegible] de regel is voortgevloeid, dat wat de Staat, wat de gemeente schuldig is, niet schuldig is door hare individuele leden. De Min. verklaart niet te zijn een aartsvijand van alle zedelijke ligchamen; maar hij erkent zeer gaarne, dat in sommige gevallen er behoefte kan bestaan tot daarstelling van een perpetueel wezen als 't zedelijk ligchaam, [illegible] wel ook in die gevallen is toezigt en erkenning van den Staat noodig, gelijk zelfs de wetgeving getuigt van landen, waarvan men gewoon is anders de vrijgevige regeringsbeginselen te roemen. De ondervinding der [illegible] jaren heeft overigens den Min. niet geleid, om, als de vorige Spr., zoo ingenomen met zedelijke ligchamen te zijn. De Min. wil *voorziening* tegen het kwaad, [illegible] de vorige Spr., afwachten de werking der [illegible] die men nu ziet in het voorbeeld van Sardinie, [illegible] met één slag de zedelijke ligchamen vernietigd zijn [illegible] Staat tot erfgenaam verklaard wordt.

[illegible] de opmerkingen betreft rakende de onvoldoende [illegible] het ontwerp, is de Min. van gevoelen, dat dit [illegible] zich alleen bepalen moet bij de *schepping* der [illegible] ligchamen, terwijl de regels omtrent de werking [illegible] als anderzins alleen gesteld moeten worden [illegible] Burg. Wetboek. Hij geeft ruimschoots toe, dat stich[illegible] kunnen verrijzen; maar de Min. is voornemens daartegen eene afzonderlijke wet te maken; de regeling van dit onderwerp behoort niet te huis in deze voordragt. De Min. vraagt, of wanneer men niet *al* het kwaad voorkomt hetgeen men voorkomen *kan*, verworpen moet worden? Elke stap ten goede, die gedaan kan worden, moet niet worden nagelaten.

Voorts bestrijdt de Min. de meening des vorigen Spr., dat dezelfde bezwaren, ook *na* de erkenning, zullen bestaan blijven, die de Minister had tegen de zedelijke ligchamen als regtspersonen. In *abstracto* gaf hij die meening toe; maar niet *in concreto*. Immers zij worden enkel erkend door goedkeuring der statuten, en daarin zullen voortaan waarborgen moeten worden gevonden tegen de gevaren, die bestaan kunnen uit den aard van het fictieve ligchaam.

De heer GODEFROI komt op zijn rede van gister terug, en betoogde op nieuw, dat de regeling van de zedelijke ligchamen in dit wetsontwerp plaats had in staatsregterlijken zin, en dat zulks allezins met de bedoeling van art. 10 der Grondwet strookte. Hij bestrijdt diensvolgens de daar tegenovergestelde meening van den heer Thorbecke. Wat het art. 5 betreft, merkt Spr. op, dat algemeen erkend wordt de noodzakelijkheid om het staatsgezag te doen tusschen beide treden bij het verleenen van regtspersoonlijkheid aan zedelijke ligchamen, en dat de Min. hierin, den heer Thorbecke had miskend, door hem voor te stellen alsof hij van die noodzakelijkheid niet overtuigd ware. Nu meent Spr., dat het doel van art. 5 is, om in die gevoelde behoefte te voorzien, en dat het geen ander doel heeft. De aannemelijkheid daarvan kan, derhalve, naar Spr. meening wel niet twijfelachtig zijn.

De heer V. RAPPARD beschouwt de bepaling van art. 5 niet uit het theoretisch, maar uit een historisch-practisch oogpunt. Vooraf geeft Spr. een overzigt van al 't geen met betrekking tot de daarstelling van art. 10 der Grondwet was voorgevallen, om te betoogen dat de regeling der zedelijke ligchamen wel degelijk behoort tot de wet, thans in beraadslaging. De beschouwing over het art. zelf strekt, om aan te toonen, hoe erkenning door de Reg. steeds als noodig is beschouwd en hoe de voordragt daarin thans teregt wenscht te voorzien.

De heer ELOUT VAN SOETERWOUDE herhaalt zijn bezwaar, reeds gisteren ontwikkeld, dat, zoo het noodig ware te regelen wat hier geregeld wordt, dit dan eigenlijk bij het Burgerlijk Wetboek behoorde te geschieden.

Nog meent hij, dat art. 1690 Burgerl. Wetb. voldoende is, omdat volgens dat artikel de zedelijke ligchamen niet mogen strijden met de wetten en de goede zeden. Men heeft wel veel over misbruiken gesproken, maar men heeft geen voorbeelden bijgebragt van de schadelijke werking van art. 1690 sedert 1838; het tijdstip van de invoering van het Burgerlijk Wetboek. Men heeft alleen denkbeeldige bezwaren geopperd, die zouden kunnen ontstaan.

Hij zegt het den heer Thorbecke na, dat hij geen vriend van kloosters is, maar wel een vriend van de vrijheid. Ook hij zou niet gaarne in ons land kloosters gevestigd zien als in Spanje of Italië. Maar hij vreest die niet. Hij gelooft, dat men met deze wet daar niets tegen zou kunnen doen; want zij handhaaft het bestaande en zij maakt ontduikingen niet onmogelijk.

De heer THORBECKE bepaalt zich tot de beantwoording der hoofdpunten, voorkomende in de redevoerigen, tegen de zijne uitgesproken. Dit antwoord is zeer uitvoerig geweest en strekte om al de, in de eerste rede verdedigde en ontwikkelde stellingen te handhaven en de daartegen ingebragte argumenten te wederleggen.

Ook de MINISTER VAN JUSTITIE treedt in een repliek, welke mede strekt, om zijne vroegere stellingen te handhaven.

De heer GODEFROI vraagt den Minister opheldering van de bedoeling der woorden in art. 5, die bepalen dat ook van *'s Konings-wege* de erkenning kan plaats hebben. (Tegen deze woorden had de heer THORBECKE in zijne laatste redevoering bezwaar geopperd.)

De heer VAN DER LINDEN wenscht slechts twee punten te constateren. 1o. dat hij, volgens den Minister het er voor moet houden, dat wij hier niet regelen een punt van civiel, maar van publiek regt. Dat gevoelen deelt Spr. niet; doch zelfs het stelsel der Regering aannemende, vraagt Spr. hoe dan daarmede moet in verband gebragt worden art. 9 van de wet, waarbij, in strijd met de Grondwet, aan den regter wordt opgedragen over een staatsregterlijk bestaan te beslissen. 2o. gelooft hij niet dat door de erkenning zal worden gekeerd al het kwaad, dat de Min. in de zedelijke ligchamen ziet.

Spr. vraagt of dat kwaad zal ophouden nu de erkenning noodig is? Neen, Spr. gelooft dat de voorgestelde regeling daartoe ten eenenmale onmagtig is. De Min. heeft verklaard te zijn geen vriend van dezen regel; en juist dat gemis aan regels baart den tegenstand tegen dit art. Men schrijve algemeene regels voor, opdat men wete waarnaar men zich te rigten hebbe.

Niet aan opvolgende Ministers moet het overgelaten worden, naar willekeur zedelijke ligchamen al of niet te erkennen; maar aan algemeene regels, volgens de wet te stellen. Het art. is onaannemelijk, tenzij men van de vrijheid, gegeven bij ar. 1690 B. W., afzie en voet geve aan de willekeur van elkander afwisselende Ministers.

De MINISTER VAN JUSTITIE antwoordt op de vraag van den Hr. GODEFROI, dat de bedoeling is, om, volgens instructie van den Koning, ook aan de comm. des Konings de erkenning toe te laten; de Min. ziet er echter geen bezwaar in, om die woorden uit het art. weg te laten. — Met betrekking tot de rede van den laatsten Spr., meent de Min., dat het twoode punt reeds door hem wederlegd was, en, wat het eerste aangaat, dat de regter alleen geroepen is om te beslissen of gehandeld is naar den inhoud der statuten.

De heer GODEFROI stelt alsnu als amendement voor, om de woorden *«van onzentwege»* weg te laten. De Minister van Justitie neemt dat voorstel over, zoodat het wetsontwerp aldus wordt gewijzigd.

De discussien alsnu gesloten zijnde, wordt art. 5 met 31 tegen 29 stemmen aangenomen.

Tegen de heeren: Dommer, Westerhoff, Beens, Hugenholtz, Reinders, Jespers, Bots, Meeussen, v. d. Linden, van Eck, Dullert, Hengst, Luijben, Meijlink, van Hoëvell, Ten Cate, Strens, Heemskerk, Storm, Thorbecke, van Rheede, van Bosse, Hoijnck, Elout, de Poorter, Sloet, Mackay, v. d. Veen en Huguenin.

Art. 6 wordt aangenomen; art. 7 wordt, ten gevolge van de wijziging in art. 5, mede veranderd. Over dat art. ontstaat eene discussie o. a. daarover, of men zich niet moest houden binnen den grondwettigen vorm, namelijk dat het regt der vereeniging alleen kon beperkt worden, en dus ook vereenigingen geweigerd worden alleen *»in het belang der openbare orde»*, en niet *»in het algemeen belang»* zooals art. 7 zegt. Aan deze discussie nemen deel de heeren v. d. Linden, Thorbecke, Elout, Sanders en Mackay.

De MIN. VAN JUST. zegt, dat het niet alleen geldt de »openbare orde» (dus: de rust in de maatschappij), maar het algemeen belang. De Min. gelooft dan ook dat art. 10 der Grondwet eigenlijk in plaats van *»openbare orde»* heeft willen zeggen: *»algemeen belang.»*

De heer V. D. LINDEN stelt alsnu voor als amendement om art. 7 aldus te lezen:

»De erkenning wordt door Ons alleen geweigerd op gron»den ontleend aan 't belang der openbare orde.

»Het besluit van weigering is met redenen omkleed.»

De heer GODEFROI zegt, dat 't amend. hem onverschillig zou zijn, indien art. 3 niet was opgenomen in de wet; want dit art. omschrijft reeds 't kenmerk wat openbare orde is. Na de aanneming van art. 3 ziet hij derhalve tegen 't amendement groot bezwaar; anders zou hij liever de woorden der *Grondwet* behouden dan die, door de Regering zijn voorgedragen.

De heer V. RAPPARD vindt in de Grondwet juist aanleiding, om te betoogen dat men de woorden *« openbare orde »*, in art. 10 der Grondwet geschreven, hier kan vervangen en uitbreiden in de woorden: *» algemeen belang. »*

De heer THORBECKE acht het amend. zeer gewigtig en verlangt, dat men op het vroegere voorstel van den voorzitter terugkome en de verdere beraadslagingen uitstelle tot morgen ochtend ten 11 ure.

Dit voorstel wordt met 47 tegen 13 aangenomen en gaat de vergadering dien overeenkomstig uiteen.

Verslag der Commissie, uitgebragt in de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van den 28sten Februarij 1855, *betrekkelijk het Verslag van den staat der W. I. koloniën over* 1851. —

Volgens 't oordeel der Commissie waren 1o. tot den Min. van Kolonien onderscheidene vragen gerigt, die niet voldoende beantwoord werden.

a. De eerste vraag was: Welken indruk heeft de invoering der nieuwe reglementen in het algemeen op de plantages gemaakt? De Minister antwoordt: »De nieuwe reglementen op de behandeling der slaven zijn nog niet lang genoeg in werking, om, ten aanzien van den indruk, daardoor te weeg gebragt, een bepaald oordeel te vellen.» De Commissie doet hieromtrent opmerken, dat zij bedoelde den indruk niet der *werking* maar der *invoering*. De vraag is dus in haren waren zin niet opgevat en een antwoord gegeven als of de werking, niet als of de indruk was bedoeld.

b. De tweede vraag luidde: Zijn de slaven met de reglementen bekend gemaakt, en zoo ja, op welke wijze? De Minister antwoordt: »Behalve de plaatsing in het gouvernementsblad van Suriname, zijn de reglementen ook nog aangeplakt en verkrijgbaar gesteld, terwijl daarenboven de Surinaamsche Courant ze stuksgewijze heeft opgenomen.» De Commissie zoude door dit antwoord volkomen gerust zijn gesteld, indien zij mogt aannemen dat de slaven in het algemeen het reeds zoo ver gebragt hadden, dat zij courant en publicatie lazen; maar zij betwijfelt dit.

Zij blijft hechten aan eene mondelinge mededeeling en meent hare vraag daarom bescheidenlijk te moeten herhalen en ze duidelijker te moeten omschrijven: »Hebben ambtena»ren de reglementen op de verschillende plantages monde»ling en in de voor de slaven verstaanbare taal, het Neger»Engelsch, medegedeeld?» Bij de vraag voegt zij den wensch, dat, indien dit niet mogt hebben plaats gehad, daaraan alsnog gevolg worde gegeven.

c. De derde vraag betrof de uitvoering der reglementen door de administrateuren en directeuren, en de toepassing der strafbepalingen bij verzuim. Hierop gaf de Minister te kennen, dat bij het Departement bekend was dat de strafbepalingen waren toegepast, doch niet *hoe dikwijls* dit geschied ware. Het was der Commissie voornamelijk te doen om de verzekering te erlangen, dat de Regering de overtuiging had, dat de reglementen in het algemeen met getrouwheid worden nagekomen. Wat de uitvoering der strafbepalingen betreft, de Commissie meent dat zij bij de Regering niet onbekend *kan* zijn. De straf toch wordt door den regter toegepast en zijne uitspraken worden medegedeeld. Mogt zulks het geval niet zijn, dan kan die mededeeling gevorderd worden. Belangstelling van het moederland en contrôle door de Regering kunnen weldadig werken, natatigheid [illegible]n de opvolging der reglementen voorkomen en strenge

toepassing der strafbepalingen bevorderen De Commissie vermeent alsnog om het gewigt der zaak op de mededeeling eener opgave van de verschillende gevallen, waarin de straffen wegens mishandeling van slaven is toegepast, te moeten aandringen.

d. De vierde vraag was: Op welke wijze oefent het Gouvernement op de naleving der reglementen een geregeld toezigt uit? Zij omschreef die vraag door de bijvoeging: of de administrateuren zich zelve, in hunne gelijktijdige betrekking van heemraden controleerden, dan wel of hiertoe speciale ambtenaren waren, en of die door eene ligte stoomboot in staat waren gesteld de plantages onverwachts te bezoeken.

De Minister antwoordt, dat buiten het algemeen gouvernementaal toezigt over alle lands-ambtenaren, geene bijzondere maatregelen noodig zijn geacht; dat de nadeelen der dubbele hoedanigheid van administrateur en heemraad niet zijn gevoeld, en dat bijzonder maatregelen, in afwachting van het verslag der Staats-commissie, niet raadzaam zijn. De Commissie heeft dit antwoord met eenig leedwezen vernomen. Zij had bij de Regering eenen zekeren ijver voor een wel geregeld toezigt verwacht Op het toezigt toch komt het hoofdzakelijk aan. Zijn die bijzondere maatregelen moeijelijk te nemen, zij had gehoopt dat de Minister die moeijelijkheid hadde aangevoerd en verbetering zooveel mogelijk toegezegd. De Minister verwijst naar de Staats-commissie. Die verwijzing echter is, ook bij de hoogst gespannen verwachting omtrent den uitslag van het bedoeld rapport, niet voldoende.

e. De vijfde vraag hield in: Worden de verordeningen omtrent de voeding van den slaaf overal met dezelfde naauwkeurigheid opgevolgd? De Minister verwijst naar het verslag van 1852. De commissie heeft dit verslag opgeslagen (no. XCV 185½); zij leest aldaar: „Of de verordeningen omtrent de voeding van den slaaf overal en met dezelfde naauwgezetheid opgevolgd worden, kan niet worden beantwoordt." Bevredigend was de verwijzing dus niet en des te minder daar de Minister in hetzelfde verslag er bij voegde: „Men mag aannemen, dat de verordeningen omtrent de voeding in het algemeen vele verbeteringen hebben aangebragt, *doch men kan het er voor houden dat er hier en daar wel afwijkingen zullen plaats hebben, die uit hoofde der uitgestrektheid der kolonie niet onder het oog van het Bestuur komen.*" De regering erkent dus, dat het haar niet bekend is of de regelen omtrent de voeding overal en met dezelfde naauwgezetheid worden toegepast; zij houdt het er voor dat er afwijkingen bestaan, maar zij neemt aan dat de verordeningen vele verbeteringen hebben aangebragt. De Commissie had gaarne gezien dat de Regering stellig had kunnen berigten, dat de voeding overal met naauwgezetheid wierd verleend, en dat zij niet *aannam* maar zeker wist, dat de verordeningen werkelijk verbetering hadden aangebragt. Indien de Regering zelve de bewijzen van de zekerheid niet heeft dat de reglementen niet alleen zijn ingevoerd, maar ook uitgevoerd, dan is er te minder reden om den uitslag der Staats-commissie af te wachten, en integendeel sterke reden om terstond toezigt te doen uitoefenen en zekerheid te verkrijgen. Waar de wil is, is ook de daad, en zoo die daad moeijelijk te verkrijgen zij, dan acht de Commissie eene spoedige opheffing wenschelijk van eenen maatregel, die door de hulp van zee- en landmagt met zoo veel kracht wordt opgevolgd, terwijl het beneden de waardigheid der Regering is dien van den militairen stand te bevorderen. Zij bedoele het niet langer opsporen der ontvlugten door het Gouvernement. Dit geschiedt thans in het belang der eigenaren, men houde daarmede op in het belang der slaven. Indien de administrateur weet dat hij in het opsporen van den vlugteling op geene ondersteuning rekenen mag, zal hij voor eene goede behandeling wel zorg dragen en de slaaf, die volgens de verklaring der Regering in haar verslag over 1849 (pag. 62) gehecht is aan den grond dien hij bewoont, tot vlugten geene aanleiding hebben. De Commissie hecht zoo veel waarde aan dit middel, dat zij zich verpligt acht hetzelve als een voorstel, dat aan de Regering zou worden onderworpen, voor te dragen.

's Gravenhage, 6 Maart.

* In de heden gehouden zitting van den Gemeenteraad is o. a.: 1o. door Burg. en Weth. praeadvys uitgebragt, in afwijzenden zin, op het adres der beide Scherpschutters-Gilden alhier, om van wege de Gemeente eenige verbeteringen aan hun locaal aan te brengen; 2o. is, na langdurige beraadslagingen met 24 tegen 2 stemmen aangenomen het ontwerp-verordening op het Burgerlijk Armbestuur. De ontwerp-verordening wat den Veenpolder Haag-Ambacht en verdere aan de orde gestelde punten zijn wegens het vergevorderde uur, tot eene volgende Vergadering uitgesteld.

* Ten gevolge van de min gunstige berigten, welke heden nopens den stand der rivieren zijn ontvangen, is Z. M. de Koning heden middag ten 4 ure naar Arnhem vertrokken, nadat in den loop van den dag de Minister van Binnenlandsche Zaken, en de Commissaris des Konings zich derwaarts hadden begeven.

* De toevloed, die zich begaf naar de tentoonstelling van voorwerpen van nijverheid, bestemd voor de wereldtentoonstelling te Parijs, bijeengebragt door inwoners dezer residentie, was gisteren zoo groot, dat men een geruimen tijd voor het locaal moest wachten voor dat men kon worden toegelaten. Onder de toeschouwers merkte men vele werklieden op. Het ware te wenschen, dat de commissie kon besluiten deze tentoonstelling nog gedurende eenige dagen te verlengen, daar de belangstelling zich al meer en meer openbaart; en één dag voor de bezoekers niet toereikend is, om aan die belangstelling te kunnen voldoen.

* De Tentoonstelling van voorwerpen van kunst en smaak, bestemd tot verloting ten behoeve van kleeding en ligging voor het nieuwe R. K. oude mannen- en vrouwenhuis, waarvan de opening Zondag heeft plaats gehad, werd reeds door velen bezocht. Nog heden zijn voorwerpen, tot prijzen bestemd, bij de commissie ontvangen. Wij kunnen deze tentoonstelling zoo om haar doel, als om de schoone voorwerpen, waaronder zich vele schilderstukken bevinden, bijzonder aanbevelen. Wij noodigen onze stadgenooten uit haar te bezoeken en de zaak, door het nemen van loten, te bevorderen.

* De Minister van Financien heeft bij resolutie van den 24sten December 1853, no. 100, beslist dat, wanneer op niet door den schuldeischer onderteekende ongezegelde declaratien of rekeningen, wegens leverantien aan de gemeente na de indiening der stukken, gesteld worden visa's of verklaringen, betrekkelijk de deugdelijkheid der vordering, door een lid van het gemeentebestuur of den stads-architect, die visa's niet kunnen geacht worden de handteekening van den leverancier op de declaratien te vervangen, en dat dit alzoo alleen kan beschouwd worden als strekkende ter vervulling van eene formaliteit van inwendig beheer, zoodat dergelijke ongeteekende stukken door die visa's niet aan het zegel onderworpen zijn, hetgeen eerst dan het geval wordt, wanneer visa's of verklaringen, betrekkelijk de deugdelijkheid der vordering, op de declaratien, welke door den schuldeischer niet onderteekend zijn, worden gesteld voor het indienen daarvan, op verzoek en in het belang van den schuldeischer.

* De Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Zuid-Holland heeft bij circulaire van 22 Febr. jl. ter kennisse van de belanghebbende gebragt 1o. dat de sluiting der jagt op waterwild, opgenoemd in art. 17 der wet van den 6den Maart 1852 (*Stbl.* no 47) is bepaald op den 17 Maart aanstaande, en mitsdien van af dat tijdstip de uitoefening der jagtbedrijven, vermeld in art. 15 dier wet, lett. *d*, *f*, en *h*, wordt verboden; 2o. dat de uitoefening van het weispel van kwartelen met steekgaren of vliegnet (art. 15, lett. *c*.) wordt toegestaan van af den 1sten Mei eerstk. tot en met den 15 Julij daaraanvolgende, met bepaling, dat het vliegnet in geen geval tot het wasseren der kwartels zal mogen worden gebruikt; en 3o. dat de visscherij in de binnenwateren dezer provincie gesloten zal zijn van af den 15den Maart aanst. tot en met den 15den Mei daaraanvolgende, met uitzondering van het visschen op aal en paling, hetgeen voor zoo veel vlieten, wateringen en kooten betreft, niet anders dan met aalkorven zal worden toegelaten.

* De beroemde zangeres, Mevr. Jenny Lind, heeft wegens het overlijden van Z. M. den Keizer van Rusland, waardoor het hof in rouw gedompeld is het concert, dat zij voornevens was hier te geven, uitgesteld tot na Paschen.

Gedurende de maand Februarij jl. heeft de Hollandsche IJzeren spoorweg opgebragt aan reizigers ƒ46287.35; aan goederen enz. ƒ27,299.16½. Totaal ƒ73,586.51½.

Men leest in de *Amsterdamsche Courant*. Wij vernemen dat het onzen stadgenoot, den heer J. P. Dudok van Heel, thans in Egypte, is mogen gelukken, voor de firma Paul van Vlissingen en Dudok van Heel alhier, door de tusschenkomst en ijverige bemoeijingen van den consul-generaal der Nederlanden, den heer S. W. Ruyssenaars te Alexandrie, een contrakt met den Pacha van Egypte te sluiten voor de levering van sleepbooten en ijzeren ligters, tot daarstelling eener stoomsleepdienst op den Nijl.

Leijden, 4 Maart. Heden is alhier gepromoveerd tot doctor in de regten de heer J. Gardenier van Medemblik, na verdediging van eenige regtsgeleerde stellingen.

Hoorn, 5 Maart. Naar men verneemt, is de boosdoener, die gepoogd heeft brand te stichten in het huis van correctie, tot bekentenis van zijne misdadige poging gekomen, en tot aanleidende oorzaak voorgewend, wraak te oefenen op den opzigter van zijne zaal, wiens slaapplaats hij tot zijn boosaardig doel bezigde, om, langs dien weg, dien medegevangene, wegens zijn misdadig voornemen te doen beschuldigen.

× × **Nijmegen**, 4 Maart. Na gedurende de strenge vorst van deze winter, blank water voor de stad gelaten te hebben, is gister middag de rivier de Waal in beweging geraakt. Bijna gelijktijdig is onder en boven het ijs losgeraakt, zoodat het met groote schorren afdrijft, wel is waar nu en dan schijnt er beneden eenige opstopping te bestaan; maar die is slechts van korten duur, zoodat wij ons, bij menschelijke inzigten, met eene gelukkige ontlasting, ook voor de beneden landen, mogen verheugen. De waterstand is gemiddeld + 12.30 el AP.

Per Telegraaf.

Frankfort, 6 Maart. Volgens eene depeche uit Varna, is de grootvorst Michael voor Sebastopol gesne
Dit berigt vereischt natuurlijk bevestiging.

Marseille, 6 Maart. Men gaat voort met tr
naar de Krim in te schepen; vijf en twintig zeilsch
worden bevracht. Met de *Euphrate* wordt eene voll
drukkerij overgebragt.

De *Byzantin* is uit Konstantinopel aangekomen
tijdingen van 22 Februarij. Omer-Pacha heeft zich naa
kamp van de geallieerden begeven om bij de laatste co
rentien tegenwoordig te zijn.

De *Moniteur* deelt een keizerlijk besluit mede, volg
hetwelk de militaire medaille aan den vice-admiraal B
wordt geschonken.

Madrid, 5 Maart. De Cortes hebben aan den
Salamanca de exploitatie van den spoorweg van Alm
toegestaan. — Men noteert de 3 pCt. Binnenl. sch
33.50, en de 1 pCt. 19.15.

Advertentien.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 6 Maart 1855.

	Pct.			Pct.	
Nederland.	Pct.		**Rusland.**		
Ned.W.Schuld.	2½	61 7/16 ½ ½		Pct.	
Dito Certificat. .	3	73 1/16 1/8	*Hope* 1798/1816	5	100 5/8
Dito Dito . .	4	90 7/8	Dito 1828/1829	5	100
O. I. Leening. .	4		Cert. 1831/1838	5	
Amort. Syndic.	3½	89 3/4	Dito Dito	4½	87 5/8
Hand.-Maats. .	4½		Dito *Hope* . . .	4	
Belgie.			Dito *Stieglitz* .	5	74 1/4
Certificaten. . .	2½		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rothschild* .	2½		Dito 1854 . . .	5	81 3/4 8..
Frankrijk.			Inschr. Assig. .	6	
Obligatiën . . .	3		Certific. dito. .	6	58 3/4 7/..
Spanje.			**Polen.**		
Nieuwe	1	18 3/16 5/16 3/16	Obligatiën . . .	4	
Dito Buitenl. .	3	36 1/2	**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. s/m.	3	31 7/8 2 1 15/16	Metalliek . . .	5	63 1/8
Bew. Sp. Com.		4 11/16	Dito bet. Amst.	5	74 ?/8
Amort. Schuld.		4 1/4	Dito Nation. .	5	76 1/4
Portugal.			Dito 1847 . . .	2½	32 ?/16
Londen nieuwe.	3	88 1/4	Dito 1851/1852	2½	32 ?/16
Dito uitgest . .	4				

Philad., Bank-act. $3\frac{1}{2}$; Mexic., te Lond. 3 pct. .. 20; dito Onb. $10\frac{13}{16}$, 20; Gren., te Lond. Uitg. 5..

Bij algemeen matigen handel was de markt heden, .. noemenswaardige variatie flaauw gestemd door reinstrealis..

FRANKFORT, Donderdag 1 Maart. Metalliek 5 p.. Spanje 1 pct. $17\frac{3}{8}$; dito 3 pct. binnenl. $30\frac{3}{8}$.

LONDEN, Maandag 5 Maart. Consols op t. $93\frac{5}{8}$, $\frac{3}{4}$, 9.. N. Mexic. 3 pct. $20\frac{7}{8}$, 21, $20\frac{7}{8}$, $21\frac{1}{8}$; Peru N. $4\frac{1}{2}$ p.. Ecuador $3\frac{7}{8}$; Gren. Uitg. $5\frac{3}{4}$; Spanje 1 pct. $18\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$, .. dito 3 pct. buit. $36\frac{3}{4}$, $36\frac{1}{2}$; dito Certific. $4\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$, .. dito Passive $4\frac{1}{8}$, $\frac{3}{8}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. 90; dito 5 p.. Turksche leening 79.

PARIJS, Maandag 5 Maart. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. 97.65; .. pct. 70.75; Sp. binn. 3 pct. $32\frac{7}{8}$; dito 1 pct. 18.. $4\frac{1}{2}$ pct. $92\frac{3}{8}$; O. Metall. $84\frac{1}{4}$.
Slotbeurs: Fr. 3 pct. 70.60, — Nabeurs: 69.95.

WEENEN, Maandag 5 Maart. N. Metall. $84\frac{1}{8}$; Na.. $87\frac{1}{8}$; Bankactien 1010; Lombarden 101; Loten 185.. Zilver 26; Wissel op Londen 12.10; dito op Parijs..

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Grave..